

Stinkend kot wordt verpleegresidentie

Na jarenlang ploeteren in het verouderde verpleeghuis ABG verhuizen alle bewoners binnenkort naar een hypermodern verpleeghuis vol domotica, vraaggestuurde zorg en kleinschalige woongroepen. Duizenden belangstellenden bezochten deze zomer de open dag.

Door Dana Ploeger. Foto's: Niels Helmink

De bezoekers staan te dringen in de rij. Op deze zonnige dag zijn ruim vierduizend mensen naar het hypermoderne verpleeghuis in Bergen op Zoom gekomen. Uit belangstelling, nieuwsgierigheid of om te zien waar hun familielid straks komt te wonen. Ook tientallen medewerkers met hun gezinnen tonen trots hun nieuwe werkplek. Nog één week en dan verhuizen alle 227 bewoners van verpleeghuis ABG in het centrum van Bergen op Zoom naar de rand van de stad. Pal op de scheiding tussen een woonwijk en industrieterrein ligt hun nieuwe verpleeghuis *Residentie Moermont* van zo'n 240 meter lang en met vier woontorens, een bioscoop en een supermarkt. In een grote tent bij de hoofdingang verdeelt een gastvrouw de belangstellenden in groepen voor de rondleiding. Wij lopen mee met gelegenheidsgids Sjaak de Winter, rayonmanager van de regio noord van Stichting Tante Louise-Vivensis, waar Residentie Moermont

onder valt. De Winter volgt de pijlen die door het hele huis hangen om de juiste looproute te volgen. De groep komt allereerst aan bij de nieuwe woningen voor dementerenden, de psychogeriatrische afdeling. Een medewerkster staat klaar om uitleg te geven.

“Welkom in het huisje *Het leven gaat door*, een woongroep voor vijf dames en een heer die zwaar dement zijn. Op dit moment slapen zij bij ABG nog in vierpersoonskamers, hier krijgen ze alle zes hun eigen slaapkamer en doucheruimte. We hopen de bewoners opnieuw bij het gewone leven te betrekken. Even samen een boodschapje doen, aardappelen schillen en samen koken en eten. Niets moet en alles mag, is ons motto. Het heeft allemaal een huiselijk karakter.”

Omschakeling

Na de korte uitleg gaat de groep weer verder. Al wandelend door vrolijk gedecoreerde gangen zonder steunrelingen. “Die relingen zijn eigenlijk niet nodig, omdat

bewoners genoeg steun hebben aan een rolstoel of rollator. Op deze manier worden ze meer aangemoedigd zelfstandig te lopen”, legt de rondleider uit. Hij is enthousiast over het nieuwe onderkomen, maar verwacht ook wel weerstand bij de bewoners. Met name de overgang van vier- naar eenpersoonskamers wordt lastig, verwacht De Winter. “Je moet je voorstellen dat deze mensen het juist veilig en vertrouwd vinden om met anderen op een kamer te liggen. Voor hen zal dit een hele omschakeling worden. Ik vraag me af of het wel zo goed is voor iedereen, zo'n eigen slaapkamer. Niet iedereen zal daar positief op reageren.”

Dat bewoners hierdoor zelfs een terugval kunnen krijgen, geeft bestuursvoorzitter Jef Pelgrims van Tante Louise-Vivensis direct toe. “Sterker nog, daar houden we ook rekening mee. In het begin zullen bewoners ontregeld en ontheemd zijn, met name de PG-bewoners. Maar we hebben de tijd om te wennen. En ik geloof heilig in dit concept. Dus dat komt

De bezoekers arriveren met speciale busjes

Een medewerkster vertelt over kleinschalige woongroepen

absoluut in orde.” Terwijl de groep doorloopt naar de somatische afdeling vertelt Pelgrims meer over de achtergrond van de residentie. Tijdens het gesprek wordt hij geregeld aangeschoten door bezoekers. “Prachtig hoor. Fantastisch. Gefeliciteerd. Een hele vooruitgang. Hier wil ik ook wel wonen”, juichen ze hem toe. Jef Pelgrims bedankt vriendelijk voor de lofuitingen. “Toen ik enkele jaren geleden als nieuwe bestuursvoorzitter bij het oude verpleeghuis ABG binnenstapte, schrok ik mij te pletter. De omgeving was echt oud en de vierpersoonskamers achterhaald. Het was letterlijk een stinkend kot, zoals wij Vlamingen zeggen. Dat zegt uiteraard niets over de zorg, maar er ontstonden soms situaties die onmenselijk waren. Bewoners die op sterven lagen, wilden we graag op een eenpersoonskamer leggen. Omdat we die kamers nauwelijks hadden, moest iemand anders verkassen om de stervende patiënt in die kamer te laten. Toen ik dat allemaal had gezien, heb ik de dure eed

gezworen daar drastisch verandering in aan te brengen. Het duurde enige tijd voordat we de juiste locatie vonden en na wat tegenslagen hier en daar, kwam terrein Moermont in beeld.”

Fort Moermont

Het pand staat op historische grond. Vroeger stond hier Fort Moermont waar in 1628 de Spaanse en Franse troepen werden tegengehouden. Het fort maakte deel uit van de West-Brabantse waterlinie. Anno 2010 staat op die plek het verpleeghuis voor intensieve intramurale zorg, dagbehandeling en revalidatie “Het gebouw is in opdracht van de woningstichting gebouwd door een projectontwikkelaar en wij huren het voor vijf jaar. Uiteindelijk willen we graag op de plek van het oude verpleeghuis ABG nieuwbouw plaatsen, want dat gebouw is ons eigendom. Tot dat zover is, kunnen we jarenlang gebruik maken van deze locatie.”

Residentie Moermont is uitgerust met de

laatste domoticatoepassingen, zoals een videofoon, spreek-luisterverbindingen, camerabewaking, zorgalarmering en speciale badmatjes die signalen doorgeven. Toch heeft Pelgrims goed op het geld geteld. “We zijn niet over de top gegaan met de technische snufjes. Het was voortdurend afwegen wat praktisch toepasbaar was. Als het echt te duur of geavanceerd werd, deden we het niet.”

Pelgrims is met name trots op de inrichting van de zorg. “In de zorgprogramma's hebben we veel tijd en energie gestoken. Alle medewerkers mochten hun wensen en idealen aangeven en zo zijn er veertien zogeheten *Dreamteams* ontstaan, die geheel zelfstandig de best mogelijke zorg hebben geformuleerd voor hun doelgroep. Dat heeft de nodige voeten in aarde gehad. Iedereen zegt dat ze de familie belangrijk vinden, maar op wat voor manier wil je dat dan vormgeven? Alles is tot in de details uitgewerkt.” In totaal bestaat Residentie Moermont uit 28 verschillende kleinschalige

De familie van een bewoner bekijkt het nieuwe onderkomen

Bestuursvoorzitter Jef Pelgrims is trots op de nieuwbouw

woongroepen met ieder een eigen thema. Elke bewoner heeft straks een plekje bij bijvoorbeeld de doelgroep *Cultuur, Buitenleven, Wellness of Huiselijkheid*, alles afgestemd op de wensen en levensgewoonten van de bewoners.

Medewerkers mochten aangeven bij welke doelgroep ze het liefste wilden werken en waarom. Zo zijn er teams ontstaan die straks zelfsturend aan de slag gaan. De sfeer van de woongroep is ook terug te vinden in de zeer verschillende interieurs van de woongroepen. De een frisblauw, de volgende zachtgroen. Weer een ander lila met donkerpaars.

Portretten

Het nieuwe verpleeghuis bestaat uit lange gangen, vier woontorens en een centrale hal met op de eerste etage een behandelcentrum. Op het dak is een groot dakterras en verschillende groepen grenzen aan de binnentuinen. In de centrale hal *The Plaza* zijn een restaurant, filmtheater, supermarkt, receptie en kapsalon met een wellnessruimte gevestigd. Alle voorzieningen kunnen ook door medewerkers en buurtbewo-

ners worden gebruikt. In *The Plaza* springt een bijzonder kunstproject in het oog. Aan de wanden hangen driehonderd kleine portretten die zijn gemaakt door kunstenaar Mart Franken. Hij verbleef de afgelopen drie jaar geregeld in het verpleeghuis en legde alle bewoners vast op doek. Het zijn portretten waarop de natuurlijke sporen van het soms harde leven te zien zijn. Pelgrims loopt langs de portretten en legt uit waarom ze hiervoor gekozen hebben. “Het project heet *Ieder z'n eigen gezicht* en dat willen we ook in dit gebouw tot uitdrukking brengen. In de zorg worden ouderen vaak over één kam geschoren, maar iedereen heeft zijn eigen stijl en levenssfeer. Dat zie je ook als je naar al deze portretten kijkt. Als een bewoner overlijdt, bieden we het schilderij aan de familie aan. We denken ook over een speciale herinneringswand.”

Enorme omslag

Tijdens het lunchuur duikt Jef Pelgrims een kamer in waar alle rondleiders en werknemers van Moermont zitten te eten. De bestuurder schuift aan bij rayonmanager intramurale zorg Marian

Zwagemaker en cliëntenraadvoorzitter Piet Jurgens. Ook hier heerst tevredenheid. “Het is een enorme omslag voor zowel bewoners als verzorgenden om volledig naar kleinschalig wonen over te stappen”, vertelt Zwagemaker. “Alles is vraaggericht. Dat is wennen. Dat merk je bijvoorbeeld bij het inrichten van de kamers. Bewoners die al jaren in ons verpleeghuis wonen, hebben weinig tot geen persoonlijke spulletjes meer. Die familieleden moesten gewoon iets aanschaffen om de slaapkamer van vader of moeder wat op te fleuren. Bijzonder toch? En komende week worden 227 verschillende soorten klerkasten bezorgd. We wilden niet dat iedereen dezelfde IKEA-kast kreeg.”

Ook Piet Jurgens van de cliëntenraad is positief. Zijn vrouw, die inmiddels is overleden, zal de overgang naar dit verpleeghuis jammer genoeg niet meer meemaken. “Ook na haar overlijden ben ik actief gebleven in de cliëntenraad en heb ik dit initiatief altijd gesteund. Vooral de grote betrokkenheid van de bewoners bij dit project en de openheid waarmee

Van alle bewoners is een portret gemaakt

In het verpleeghuis kunnen bewoners straks naar de bioscoop

‘Ik had mijn vrouw hier graag naartoe verhuisd’

medewerkers alle groepen vormgeven, doen mij goed. Het is vreemd om te zeggen, maar ik had mijn vrouw hier graag naartoe verhuisd”, zegt Jurgens zichtbaar geroerd.

Wisselende kunstwerken

Inmiddels is de rondleiding van Sjaak de Winter aangekomen bij de woongroep *Cultuur*. Een fleurig gekleurde kamer. De gebloemde fotolijstjes zijn nog leeg. In een kleine glazen vitrine staan een chique roze gebloemde kop en schotel. De zachte fauteuils zijn smetteloos schoon en de keuken nog niet gebruikt. Bij het aanrecht wacht de toekomstige begeleidster van deze groep. “Onze licht dementerende bewoners houden van een netjes gedekte tafel, eten graag een keer in het restaurant of gaan naar het theater of de film. Op deze groep kan dat.

In het restaurant beneden kunnen we een keer uit eten gaan. We hebben een abonnement op de Artotheek, zodat hier wisselende kunstwerken aan de muur hangen. Dat soort zaken vinden onze bewoners belangrijk.”

Karin van der Velden loopt ook mee met de rondleiding. Ze werkt al dertig jaar in de nachtdienst en wil vandaag nog eens goed zien waar ze vanaf volgende week komt te werken.

“Ik heb er reuze zin in. Het is een grote vooruitgang als je het vergelijkt met ons oude verpleeghuis ABG. Dat is ook geen werkbaarere situatie meer. Je krijgt de nare luchtjes niet meer weg en ook de vierpersoonskamers met gordijnen ertussen zijn niet meer van deze tijd. Ik vind de overstap ontzettend spannend. Daarom kijk ik nu extra goed naar al die gangen en kamers. Dan heb ik het tijdens mijn

eerste dienst beter in mijn hoofd. Gelukkig gaan we deze week eerst een nacht proefdraaien.”

Eigen plek

De rondleiding loopt ten einde en als laatste kunnen bezoekers een film bekijken over Moermont in het *Danny Kaye filmtheater* met echte roodpluche bioscoopstoelen. Een ouder echtpaar schuifelt het theater binnen om het filmpje te bekijken. Als ze even later weer naar buiten stappen, vertelt mevrouw Van Schilt dat ze erg onder de indruk is van het huis. Ze heeft alle kamers met speciale ogen bekeken, want haar zus zal komende week hier haar intrek nemen. “Mijn zus revalideert sinds een half jaar in het ABG en zij krijgt hier volgende week een eigen plekje. Ik ben erg onder de indruk hoor. Het oude ABG voldeed ook niet meer. Echt een beetje ouderwets. Maar hier, tjonge, wat zal ik ervan zeggen. Die mooie kamers en dat de mensen kunnen helpen met koken en zelf kunnen bepalen wat ze eten. Dat is toch uniek. Het kan gewoon niet verbeterd worden.”